

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15
za trikrat " 13
za večkrat primeren popust.
Poročna oglasila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petitvrsta po 2 J vin.
== Poslano: ==
enostolpna petitvrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izveniški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vosni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Nemiri na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju.

Dunaj, 18. marca 1914.

Kdor hoče razumeti dogodke zadnjih dni na živinozdravniški visoki šoli, mora poznati v prvi vrsti razmere, ki so vladale na tem zavodu. Brez poznanja razmer si človek skoraj ne more razlagati protidopora slušateljev te šole in solidarnosti vsega avstrijskega dijaštva. Da se pojavi v mladih prsih taka odurna moč, je treba prejeti netiva, ki razburja in razvname mlada srca.

Dunajska živinozdravniška visoka šola je unikum, ki nima para nik'er drugod, niti v Lvovu in Budimpešti, kjer so tudi živinozdravniške visoke šole. Vsak se mora čuditi, ko čuje, da ima glavno besedo pri visoki šoli vojno ministrstvo. Visoka šola in vojno ministrstvo sta po našem dva pojma, ki se ne skladata; ko bi bilo kaj takega v deveti deželi, bi si znali vsaj razlagati, a da je mogoče tak nestor pri nas, v kultivirani Avstriji, to nam noče v glavo. Profesorji, ki naj bi bili svobodni v učenju, so vojaški uradniki, ki so seveda prisegli pokorščino in disciplino. Rektor, najvišja glava na visoki šoli, nima nobene odločilne besede, ker mora vsako važnejšo odredbo vidirati vojaško oko. Proforski zbor, ki naj bi imel vse pravice senata na univerzah, nima prostih rok, ker je vezan na vse strani. Da se v takih razmerah ne more visoka šola tako razvijati kot bi bilo potrebno, je samoočeno umevno. Najzanimivejše je pa dejstvo, da ima živinozdravniška visoka šola samo takrat akademična tla, kadar se vojnemu ministrstvu primerno zdi. Kadar je kaj takega na šoli, s čimur se ne sk'ada vojno ministrstvo, pa odpove akademična tla in vojaštvo ima prosto pot, da izganja z ba'oneti visokošolce iz poslopja. To se je najbolj evidentno pokazalo v zadnjih dneh, ko je hotelo vojno ministrstvo odreči šoli celo pravico do svobodnih akademičnih tal. Da šola, v katero lahko vdre vsak čas vojaštvo, ni visoka šola, to priznava cela Evropa.

Drugi povod dogodkom zadnjega tedna je iskati v nezadovoljstvu z visokošolskim poslopjem. Živinozdravniška visoka šola je nastanjena v prostorih, ki so podobni ljubljanski vo'asnici, stari cukrarni. Pos'opje ne odgovarja higijeničnim in tehničnim zahtevam. Človeka je skoraj sram, da mora pohajati v poslopje, ki bi bilo primerno komaj za hlev. Čudno se mi zdi, da so profe-

sorji tako potrpežljivi in služijo znanosti v takih prostorih. Šola je komaj zadoščala pred desetimi leti, ko je bilo samo 80 slušateljev, a nikakor ne more zadoščati sedaj, ko je čez 1000 slušateljev. Učilnice so znatno premajhne, premalo svetle, neudobne in nezdrave. Instituti so majhni in občudovati je nekatere profesorje, da navzlic pomanjkljivosti precej dobro delujejo in dosežejo vsaj nekaj uspehov.

Značilno za visoko šolo je tudi dejstvo, da je na šoli vojašnica. Okoli 200 vojakov prebiva v nji in to ne morda v posebnem poslopju, ampak poleg učilnic in nad njimi. Predavanja motijo vojaki s svojim ropotanjem in skakanjem. In ko gredo ob 12. uri dijaki iz učilnic, se gnetejo med njimi vojaki, ki hite s skodelico v roki po kosilo. Tujec, ki pride prvič na šolo in vidi ta prizor, se mu zdi skoraj neverjetno. Vojaki so kot čuvaji na klinakah, kjer pa svoj posel zelo slabo opravljajo. Na šoli je tudi vojaški tečaj za podkovske mojstre. Vpeljal se je leta 1908.; takrat že je dijaštvo protestiralo proti temu, da bi se tak tečaj vršil na visoki šoli. Kajti čudno se sliši, četudi živimo več ali manj v demokratičnih časih, da sedi v istih klopih in posluša istega profesorja vojak, ki nima predizobrazbe, in dijak, ki ima maturo. Značaj visoke šole se na ta način profanira.

Vse te nedostatke je dijaštvo že davno čutilo in zahtevalo remediure, a vse prošnje so bile zaman. Vojno ministrstvo je kazalo samo dobro voljo, ugoditi v tej ali oni točki, a nič več. Zato nam je lahko umljivo, da je bilo slušateljstvo živinozdravniške visoke šole sito teh razmer in odločene kot kdaj prej zahtevalo izboljšanja. Vsa avstrijska javnost je bila ob času štrajka na strani dijakov in od nikoder ni bilo čuti glasu, ki bi ne odobral njihovih odločnih in energičnih korakov. Dijaki so prepričani, da bodo nastopili zdravi pogoji za lep razvoj živinozdravniške visoke šole šele tedaj, ko se sežida novo poslopje in se podredi vsa uprava naučnemu ministrstvu. Sedaj se sicer čujejo zagotovila, da se bo v doglednem času ustreglo upravičenim zahtevam slušateljev, a posebno veliko ni verjeti, ker imamo prežalostne izkušnje, kam se pride s samimi obljubami. Pred leti je bila določena za stavbo nove šole precejšnja vsota, a danes te vsote ni več, ker se je porabila v druge namene.

Naj registriram na kratko potek demonstracij in štrajka na dunajski živinozdravniški visoki šoli. Slušatelji so skušali onemogočiti tečaje za vojaške podkovske mojstre s tem, da so motili predavanja. Ker se je rektor zbal demonstracij, je ne-

kega dne zaprl avlo in zabranil vsak dostop. To je bila iskra, ki je slušateljstvo razvnela: vojaki smejo biti na šoli in poslušati predavanja, a dijakom je zabranjeno. S silo so si priborili vstop v avlo, odkoder jih je izgnalo z nasajenimi bajoneti vojaštvo. Akademičnih tal ni bilo več. Dijaštvo je dan za dnem mirno demonstriralo po mestu in pred šolo. Enkrat je brez povoda posegla vmes policija in rabila orožje. Bilo je več dijakov ranjenih; eden bi kmalu izgubil svoje mlado življenje. Sedaj je že izven nevarnosti. Najlepša demonstracija je bila v tork, ko je vse dunajsko visokošolsko dijaštvo pokazalo veterinarcem svoje simpatije in se združilo v sijajni sprevod, v katerem je korakalo nad 5000 visokošolcev. S to mirno demonstracijo je štrajk za enkrat končan. Ker se je izrazilo vse avstrijsko dijaštvo solidarno z veterinarci in ker so živinozdravniške korporacije, dunajski rektorji in parlamentarne delegacije storile vse korake, ki naj bi sanirale nezdrave razmere na živinozdravniški visoki šoli, je upati, da se dijakom ugodí. Zimski semester je bil na odredbo vojnega ministrstva predčasno zaključen, odpovedali so se vsi izpiti. Testure za zimski semester se bodo dobile v začetku prihodnjega semestra, tudi kolokviralo se bo še lahko. Toda vse to le tedaj, če se bo dijaštvo pridno obnašalo, kakor je lepo napisal na razglasu rektor dr. Panzer.

Če se veterinarcem tekom velikonočnih počitnic ne ugodí in se jim ne da obveznega zagotovila, da se bo docela vpoštevalo njih zahteve, je pričakovati po veliki noči nadaljevanje štrajka.

Shod jugoslovanskega dijaštva v Brnu.

V nedeljo, dne 15. marca je imela jugoslovanska omladina v Brnu v Besednem domu shod proti dogodkom na »Revoltelli« v Trstu. Shodu je predsedoval Slovenec cand. ing. Vagaja, a glavni referat je podal cand. ing. Mil. Vuletić, ki je naglašal, da je soodgovorna za dogodke na Revoltelli tudi vlada, ki noče ustanovljati slovenskih šol in daje s tem Italijanom priliko, da napadajo Jugoslovane. Neprijaznost vlade napram nam se najbolj kaže v tem, da je istodobno z dogodki v Trstu stavila na dnevni red parlamenta predlog glede laške univerze, dočim opravičene slovenske zahteve sploh ne upošteva. Končno je apeliral govornik na zbrano dijaštvo, da naj z denarnimi doneski

pokaže realno pojmovanje naše borbe za Trst. Govorili so še ing. Čavlina, cand. ing. Cviličević in Visković, nakar je bila enoglasno sprejeta sledeča resolucija:

Jugoslovanska akademska omladina v Brnu protestira proti barbarizmu italijanske mafije napram jugoslovanskemu dijaštvu trgovske visoke šole »Revoltella« v Trstu. Za te dogodke je vlada soodgovorna, ker subvencionirana Revoltella daje s tem indirektno zavodu državni značaj. In dokler Jugoslovani kot državljani izpolnjujejo vse dolžnosti, ki jim jih nalaga ta država, smejo zahtevati, da tudi država napram njim izvršuje svojo dolžnost, t. j. da jih štiti vseh napadov od katerekoli strani. Jugoslovanska akad. omladina smatra jugoslovansko narodnost kot kolektivno bitje in zahteva, da država respektira največjo svetinjo te narodnosti — njen jezik. Ako pa že država ni dosledna v pojmovanju pravičnosti in ne ustanovi slovenskih državnih šol, se od nje zahteva, da s svojo avtoriteto prisili zavode, na katerih je jugoslovanska omladina prisiljena izobraževati se, da spoštujejo slovenski jezik.

2. Jugoslovanska omladina ni v principu proti ustanovitvi italijanske univerze, toda kategorično zahteva, da meročajni faktorji istodobno z rešitvijo italijanskega predloga zadovolje in upravičenim jugoslovanskim zahtevam glede visokih šol, in v prvi vrsti, da se prizna reciprociteta zagrebskega vseučilišča. Ista omladina, prožeta z globoko objektivnostjo, mora najenergičnejše protestirati proti sami misli, da se italijanska univerza osnuje v Trstu. Zadnji dogodki so jasno pokazali, kaj da bi bil namen te univerze in kaki neznosni odnošaji bi morali nastopiti v Trstu vsled ustanovitve italijanske univerze v tem mestu.

3. Jugoslovanska omladina je prepričana, da je vse ono, kar je jugoslovanstvo danes in kar bo v bodoče, nastalo in mora nastati iz njega samega. Jugoslovanstvo je samo sebe dvignilo do današnje višine; to ni plod slepega slučaja ali pa morda uvidevanja njegovemu obstanku v obče neprijazni oblasti. Usoda jugoslovanstva leži brezpozojno v njegovih lastnih rokah. S tega stališča apelira brnska akademska omladina na vso jugoslovansko javnost, da ta mimo svečanih manifestacij pokaže realno pojmovanje borbe proti italijanstvu in da vsak poedinec seže v svoj žep in donese svoj obol za ustanovitev slovenskih šol v Trstu.

LISTEK.

Uporniki.
Poljski spisal Artur Grušček, poslovenil dr. Leopold Lé nard.
(Dalje.)

Nekaj časa pozneje je dobila Zvelevičeva uradno obvestilo, da sta ona in njena hči bili prepisani k pravoslavni veri, ker je mati njenega moža, istotako iz rodbine Zvelevičeve, bila krščena v nekdanji unijatski, zdaj pa pravoslavni cerkvi, in torej vsi potomci v prosti črti spadajo k pravoslavju.

Mati in hči sta s strahom pogledali na ta papir, ki je pomenil nesrečo in preganjanje za celo življenje.

To uradno obvestilo je pomenilo, da bo odslej njuna vest podvržena nadzorstvu celega uradnega oboja od gubernatorja pa do zadnjega stražnika, pop in cerkveni služabniki bodo imeli pravico nadzorovati jih in siliti, da bi zahajali v pravoslavne cerkev in k pravoslavni spovedi ter izvrševali pravoslavne verske predpise; izključeni bosta iz dosedanje družbe sosedov, nemo-goča bo zakonska zveza s katoličani; popolnoma bosta odtrgani od katoliške cerkve in vsak stražnik bo imel pravico

prepovedati jima vstop v njo, pa tudi sam katoliški duhovnik se bo moral z ozirom na svoje župljane katoličane ogibati vsakega stika z njima; neprestano bo treba podkupovati uradnike in pope, neprestano bosta stali pod grožnjo kazni, pregnanstva v Sibirijo, revščine in zaničevanja; to je družabna smrt med okrožjem, katero sta ljubili, spoštovali, cenili, s katerim ju je vezalo vse, cela preteklost, sedanjost, prihodnost.

»Ali je to mogoče, mama?« je vprašala hči temno.

»Pomiri se, Bronja . . . Gotovo je pomota, mogoče je kakšna goljufija, saj je vendar moj mož in tvoj oče bil katoličan, poročila sva se v katoliški cerkvi.«

»Mama, za te pse je dovolj, da najdejo sled sledi, in kaj naj počneve? Ako bi bil vsaj tukaj gospod Tadej!«

»Bronja, moj otrok, nikomur ne zini niti besedice o tej stvari, to se bo pokaznilo, mora se pojasniti.«

»Umrem, mama, pa ne bom pravoslavna,« je izpregovorila v solzah.

»V vsakem slučaju moreve oditi v tujino, Bronja, in tudi tam je mogoče živeti.«

»Toda jaz znam tu delati za prihodnost, tukaj razumem vsako besedo, občutim vsak pogled, vidim pred seboj jasno pot . . . Tam pa . . .«

»Povsod je mogoče delati, moja Bronka, sicer sem pa prepričana, da se bo ta skrivnostna stvar pojasnila in da ostanemo tukaj.«

»Kaj mislite storiti, mama?« je vprašala čez nekaj trenutkov.

»Jutri pojdem h glavarju . . . Saj imam poročni list.«

Vstopila je k pisalniku in potegnila porumenel papir iz predala:

»To je izpričevalo poroke v katoliški cerkvi . . . Peljeim se h glavarju . . . na konzistorij . . .«

»Da, mama,« vrgla je pogled na papir, »toda pojdive skupaj, jaz ne ostanem sama tukaj.«

»Dobro, Bronja.«

Zjutraj se je peljala Zvelevičeva v okrajno mesto in šla naravnost h glavarju v urad.

»A, gospa Zvelevičeva,« je zaklical tajnik, »s čim morem postreči?«

Zvelevičeva je položila papir za tri rublje na mizo:

»Ali morem govoriti z gospodom glavarjem?«

»Gotovo je . . . bom videl,« je zaklical z veliko postrežljivostjo.

Ko je pa šla h glavarju:

»Včeraj sem dobila papir s pravoslavne konzistorija . . . Kaj to pomeni?«

»Hm . . . Vi, madame, s hčerjo ste prepisani v pravoslavje.«

»To je vendar nemogoče!«

»Pa je vendar, in morate se podati želji arhijereja in poveljem vlade.«

»Toda niti moj praded, ded, oče, mati niso bili nikdar pravoslavni.«

»Dokaz je,« je rekel glavar.

»Dokaz!?!« se je nasmešnila zaničljivo, »tu je moj poročni list.«

Pogledal je ravnodušno in pojasnil:

»To, madame, ne pomeni ničesar. Mati vašega moža je bila unitka ali pravoslavna, torej ste tudi vi, madame, kot žena in vsi otroci so pravoslavni.«

»Toda mi smo od pamtiveka katoličani.«

»To bo odločila duhovna sodnija.«

Po preteku mučnega molčanja je rekla:

»Prosila bi za potni list za sebe in za hčer.«

»Potni list? . . . Hm . . . dobro, toda vpisani bodete, madame, kot pravoslavna.«

»Ali se temu ni mogoče izogniti?«

»Vsemu se je mogoče izogniti,« se je nasmešnil, »mogoč bi vaju zapisati v potnem listu kot katoličanki . . . to je odvisno . . . ravno tako se morete, madame, braniti . . . toda tudi jo je odvisno . . .«

(Dalje.)

Po shodu se je takoj zbralo med dijaštvom 100 K za slovanske šole v Trstu.

Dnevne novice.

+ **Celovški Slovenci** so praznovali petstoletnico umeščenja vojvoda Ernesta zelo dostojno in mirno. Zgodovinskega predavanja kanonika dr. Grudna se je udeležilo večinoma svetno razumništvo iz Celovca, Beljaka in drugih krajev. Bilo je navzočih tudi mnogo častnikov 17. pešpolka in enoletnih prostovoljcev, ki so z velikim zanimanjem sledili zgodovinskim izvajanjem g. predavatelja. Bistveno vsebino prinese letošnji Koledar »Mohorjeve družbe«.

+ **Matica Slovenska.** Odborništvu Matice Slovenske so spričo zadnjih dogodkov odložili sledeči gospodje: Dr. Anton Breznik, dr. Fran Detela, župnik Fran Finžgar, prof. Ivan Grafenauer, kanonik Ivan Sušnik. Ta korak je odgovor na zahrbno postopanje predsedništva pri zadnjih volitvah.

+ **Za Slovensko Stražo!** Nabral č. g. Rafael Grobljar, kaplan v Ormožu, med č. g. duhovniki pri pogrebu č. g. dekana Jakoba Caf, 62 K. — Nabrano v Pilštanju, Zagorju in Prevorjah, 22 K. — Neimenovan iz Ribnice 5 K. — Slušatelji »Zadružne šole« v Ljubljani, v spomin 500 letnice vstolič. kor. voj., 10 K. — And. Furlan, župnik, Sv. Križ pri Trstu, v spomin 500 letnice vstolič. kor. voj., 3 K. — Fran Šušteršič, kaplan, Prečina, 2 K. — Po g. Ivanu Zgur, cand. med. vet., Dunaj, darovalo nekaj dunajskih Slovencev na izletu v Gumpoldskirchen, 13 K 34 vin. — »Torkarji« pri Vodičarju na Javorniku, 5 K. — Jernej Podbevšek, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani, v spomin 500 letnice vstolič. kor. voj., 15 K. — Po podružnici Dobrna pri Celju, iz gostije svet Jožef — Kok Julijana, Dobrna, 12 K. — Nadalje iz gostije Zagažen Ivan — Pavla Brecljnik, Dobrna, 8 K. — Po g. Ivanki Zagor v St. Janžu pri Velenju, iz nabiralnika, 3 K 10 vin. — Podružnica Dobrna pri Celju, 4 K. — Podružnica Dornava, Štaj., 34 K.

+ **Parlamentarne vesti.** Kot gotovo se more smatrati, da državni zbor ne bo sklican pred sredo oktobra; bržkone pa še celo pred začetkom novembra. Do tedaj se bo mogoče izpolnil čas z enim ali celo dvema zasedanji deželni zborov, in sicer bi se sešli deželni zbori v maju in septembru. Nekateri deželni zbori bi se sešli na spomladansko zasedanje za kakih par tednov. To velja pred vsem za nižjeavstrijski deželni zbor. Toda tudi drugi deželni zbori kot gališki, solnograški in tirolski bi bili sklicani. Do tedaj bi bile nove volitve v tirolski deželni zbor že končane in novoizvoljeni deželni zbor bi se vsaj v kratkem zasedanju konstituiral, kar pri novi sestavi deželnega zbora ne bo šlo brez težav. Tako Poljaki kakor tudi Rusini zahtevajo čim prej sklicanje deželnega zbora, da se reši proračun in nadaljuje akcija za podpore vsled bede. Solnograški deželni zbor je pripravil celo vrsto predlog, ki jih mora deželni zbor rešiti v doglednem času. V nižjeavstrijskem deželnem zboru bo regulacija učiteljskih plač tvorila glavni predmet razprav, a rešiti je treba tudi več drugih gospodarskih stvari. Deželni zbori, ki ne bodo sklicani po Veliki noči, bodo imeli svoja zasedanja. Šele jeseni. — Delegacije bodo zborovale meseca maja v Budimpešti in zato je izključeno, da bi se državni zbor sešel v maju, kar žele deloljubne stranke, ki se boje za poslovni red. Obstoječi provizorij ni sicer noben ideal, sicer pa je najhujše izrastke obstrukcije preprečil, in umljivo je, da žele podaljšati provizorij, ki poteče s 15. majem, ako je že temeljita izprememba poslovnega reda nemogoča. Da bi se ta želja deloljubnih strank izpolnila, ne more vseeno biti sklican državni zbor v maju, ker je izjav od strani Čehov razvidno, da bi Čehi tudi v maju nadaljevali z obstrukcijo. Zato se je sedaj pojavil načrt, naj bi vlada provizorij poslovnih red podaljšala potem š 14., ako že nima poguma, da bi popolno reformo poslovnega reda oktroirala iz lastne inicijative, kar bi vsako obstrukcijo onemogočilo že v naprej.

+ **Delegacije** se snidejo dne 27. aprila, oziroma dne 5. maja v Budimpešti. Kot delegatje pridejo v poštev delegatje, ki so bili v zadnjih delegacijah. Štajersko bo zastopal torej zopet dr. Korosec, Kranjsko pa dr. Šušteršič.

+ **Pogreb deželnega poslanca Kožaka.** V sredo popoldne se je vršil v Grosupljah pogreb splošno priljubljenega kranjskega deželnega poslanca Fr. Kožaka ob veliki udeležbi občinstva od blizu in daleč. Med navzočimi smo opazili deželna odbornika dr. Zajca in dr. Pegana, deželne poslance Zurza, Vehovca, Dermastio, Dimnika, Drobnič, Jaklič, Lovšina, Kobija, dr. Gregoriča, ravnatelja deželnih uradov Zami-

do, ravnatelja kmetijske šole na Grmu Rohrmann, nadzornika deželne naklade Zajca, svetnika trg. in obrtne zbornice Ložarja, tajnika deželne gasilske zveze Lavtižarja, veliko število županov, med njimi Korbarja s Spodnje Hrušice, Oražma iz Most in Belca iz St. Vida, zastopnike uradništva, zastopstvo orožnikov itd. Častno so bili zastopani Orli, ki so prihiteli v velikem številu s Police, St. Jurja in Šmartij, kakor tudi okoliški gasilci. Pogreb je aranžiral pogrebni zavod gospoda Doberleta. Truplo pokojnikovo je blagoslovil stolni dekan prečastiti gospod Kolar ob številni asistenci gospodov duhovnikov, med katerimi smo opazili tudi vrhnjskega gospoda dekana Hönigmana. Pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču je pel pevski zbor glasbenega društva »Ljubljane«. Pokojnik je pred svojo smrtjo izrekel željo, naj bi se na njegovi zadnji poti glasila slovenska pesem. »Ljubljana« je častno izpolnila dragemu pokojniku poslednjo željo. Na grobu se je poslovil od pokojnika v kratkih prisrčnih besedah deželni poslanec dr. Gregorič: »Poslavljam se od Tebe, tovariš, ki si storil svojo dolžnost kot človek in kot narodnjak. Skromen si bil v svojem življenju, a tem kremenitejšega značaja. Poslavljam se od Tebe, a spomin na Te v naših srcih ne bo ugasnil.«

+ **Dr. Mile Starčević** je v seji hrvatskega sabora 18. t. m. razvijal državno-pravno stališče Starčevićeve stranke prava. Hrvatska, Bosna, Dalmacija, Istra in slovenske zemlje se imajo združiti. Srbskega naroda stranka prava ne negira, pač pa je proti temu, da bi bili Srbi v Hrvatski poseben političen narod. Tudi Slovenci so v resnici Hrvati. Obsoja pa preganjanje Srbov in veleizdajalske procese. Razliko med Hrvati, Srbi in Slovenci dela samo vlada. Vsi so Hrvati v hrvatski kraljevini. Obsoja Čeha in koalicio, ki ujedinjenju Hrvatske nasprotujejo.

+ **Dr. Jan Podlipny**, nekdanji praški podžupan, je 19. t. m. zjutraj umrl. Star je bil 66 let.

+ **Kam je bogotajska Francija prišla.** Afera Caillaux je razkrila nečuvstvo gnjilobe moderne Francije. Podobne reči se dogajajo tudi v drugih državah, v taki meri, s tako očitnostjo in v takih okoliščinah pa samo v dandanašnji Franciji pod vlado ateistov. Tolažilo pa je, da en sam francoski list vlado brani; vsi ostali pa dajo soglasno duška ogorčenju onega naroda, ki je ostal sredi svobodomiselnosti korupcije še kolikortoliko zdrav. »Blato narasča, pozor, da se ne zadušite!« kliče »Libre Parole«. »Ta afera bi vlado pomedla na en sam mah, če ne bi bilo ljudstvo tako brezbrizno,« piše drugi. Radikalni »Rappel« se zgazra, da so bili tuji diplomati v zbornici priča, kako je se očitno francoski vladi, da je sodstvo primorala do zlaganih poročil in krivih pričevanj. Le ena stranka — združena radikalna in radikalno-socialistična — je tako predrzna, da je sklenila zaupnico za Caillauxa. To je tista stranka, ki Francijo vlada, stranka onih, ki so se bahali, da bodo »zvezde z neba sklatili«, da ne bo nobeden več v Boga veroval. Zdaj se valjajo po blatu, zvezde pa še zmiraj svetijo na nebu. Jako značilno je, da je zbornica v aferi Caillaux poverila parlamentarni preiskovalni komisiji popolno sodno oblast. Od velike revolucije sem, kjer je »odsek za javni blagor« fungiral kot najvišji tribunal, se v Franciji ni do danes to več zgodilo. Komisija bo sodila Caillauxa in generalnega prokuratorja republike, ki je prvemu vršel v obraz, da ga je prisilil proces zoper bankirja Rochetta ustaviti. Predsednik komisije je vodja zedinjenih socialistov Jaurés. Tako bo socialna demokracija, največja sovražnica današnje družbe, sodila buržoazijsko republiko. Tako večna pravica kaznuje one, ki se ji rogajo. Kaj se bo iz tega rodilo, se seveda ne vé, zakaj svobodomiselnosti in socialisti se radi pobotajo, če ne kaže drugače. Upamo pa, da v Franciji vendarle enkrat zmagaja poštna stvar in da bo narod bogotajce strmoglavil.

+ **Osebnost.** Ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske g. ces. svetnik Gustav P i r c, ki je bil obenem nastavljen kot potovalni učitelj poljedelskega ministrstva za Kranjsko, je v le-tej svoji lastnosti stopil v pokoj, pač pa ostane še nadalje ravnatelj c. kr. kmetijske družbe in bo tudi še v naprej urejeval »Kmetovalca«. Poljedelsko ministrstvo na njegovo mesto ne namerava več imenovati lastnega potovalnega učitelja, marveč bo v ta namen dajalo kmetijski družbi primerno letno subvencijo.

+ **Dr. Gustav Baron.** 18. t. m. je umrl v Zagrebu monsignor Gustav Baron, generalni vikar zagrebske nadškofije, vseučilišni profesor, bivši rektor magnifikus, apostolski protonotar, od leta 1897. do 1907. rektor semenišča, vitez Franc Jožefovega reda itd. Pokojnik je bil velik prijatelj Slovencev in je bil zadnjič v Ljubljani pri slovensko-hrvatskem katoliškem kongresu. Kot vzor-duhovnik je pospeš-

val vsako dobro stvar in se zlasti odlikoval kot podpiratelj katoliškega gibanja. Bil je do zadnjega predsednik »Katoliškega kazina« in eden utemeljiteljev Kat. tisk. društva. Katoliški Slovenci za plemenitim rajnikom iskreno žalujemo.

— **Umrlo** je gospa Uršula Škulj rojena Zakrajšek v Ponikvah pri Dobropoljah; mati g. deželnega poslanca Karola Škulja, v starosti 62 let. Bila je vzorna mati in občespoštovana gospodinja. Naše iskreno sožalje! — Pogreb se vrši v petek ob 10. uri dopoldne iz Ponikev na farno pokopališče Sv. Križa v Dobropoljah.

— **Namesto venca na krsto** gospe Uršule Škulj je neimenovani v Ribnici daroval 5 K za »Slovensko Stražo«.

— **Društvo »Vrtnarska šola«** ima svoj letošnji redni občni zbor v Škofji Loki dne 7. malega travna v kavarni Plantarič v Kranju ob 7. uri zvečer.

— **Drag proces.** Proces zoper ravnatelja znane goljufive zadruge »Balkan« stane okoli 100.000 K. 50.000 K zahtevajo samo izvedenci, ki so knjige pregledovali. Stroške imajo nositi obsojenci solidarno.

— **Protilaške demonstracije v Splitu in izjemne odredbe.** Radi ponovnih protilaških demonstracij je oblast v Splitu zapovedala vse gostilne ob 7. uri zvečer zapreti. Zapri so tudi občinskega redarja Bošnjaka. Dr. Trumbić in dr. Smolaka sta glede tega pri namestniku intervenirala.

— **Dunajska podružnica slov. planinskega društva** priredi v nedeljo, dne 22. marca t. l. celodnevni izlet na Schober. Odhod z vlakom ob 7. uri zjutraj s kolodvora Aspengbahnhof v Puchberg. Sebastijanov vodopad, Schober, Oehler. Provijant! Cena športnega listka v Puchberg in nazaj 3 K (na naše športne legitimacije).

— **Aretirana cigana.** Lukovška žandarmerija je dne 17. t. m. aretirala približno 20letnega cigana Jožefa Rosenfels in njegovo 16letno priležnico Marijo Brandtner in ju izročila sodišču na Brdu. Aretiranca sta sumljiva, da sta izvršila več tatvin v tamošnji okolici; najbrže sta tudi sokrivca one ciganske družbe, ki je bila dne 13. t. m. radi tatvine v Semberjih aretirana in izročena ljubljanskemu okrajnemu sodišču.

— **Idrijske vesti.** 52letnega vpokojenega rudniškega oficila Petra Kenda je dne 16. t. m. zadela kap in mu je ohromela desna stran. — Rudar in hišni posestnik Julij Kunstl je minolo nedeljo opoldne tako nesrečno padel po stopnicah pred svojo hišo, da se je zunanje in notranje težko poškodoval in je malo nade, da bi okreval. Kunstl je oženjen in ima več otrok.

— **Dijaški štrajk v Zemunu.** Dijaki na zemunski trgovski akademiji so začeli štrajkati, ker so profesorji odločili, da pojdejo z dijaki na naučno potovanje tudi ženske slušateljice. Dijaki so sklenili toliko časa štrajkati, da se ženske sploh odstranijo z akademije.

Trdnjava Malborget izdana.

IZDAJALEC ZAPRT V ZAPORIH LJUBLJANSKEGA GARNIZIJSKEGA SODIŠČA.

Iz Beljaka poročajo, da so v ponedeljek zaprli radi vohunstva ognjičarja Franca Brzeski v Malborgetu, ki služi že enajsto leto aktivno cesarju. Pozorni so postali na moža, ker je že precej časa potratno živel in so zato začeli preiskovati. Samo njegova knjižnica je vredna 2000 kron. Avditor, ki je Brzeskega zaslišaval, je zbral veliko obtežilnega materiala. V ponedeljek so pa moža zaprli. Patruja dveh mož z nasajenimi bajoneti pod poveljstvom dveh častnikov je peljala vohuna na železniško postajo Malborget, od tu pa z vlakom v ljubljanske zapore garnizijskega sodišča. Ognjičarjevo ženo so v Trbižu zaprli. Brzeski je prodal Italiji fotografije fortov, utrd in notranjih delov trdnjave Malborget. Koliko vrednost da je Italija polagala na izdane tajnosti, dokazuje, ker cenijo samo njegovo opravilo in kinč na 40.000 kron. To vohunstvo dokazuje, da ne poizveduje samo Rusija, marveč tudi naša zaveznica Italija o naših vojaških tajnostih. Utrdba (fort) Henzel, zgrajena na Cialavai-skalovju nad Malborgetom zapira edino praktično vozno cesto, ki vodi iz Italije na Korosko. Ker gospodarji ta utrdba proti zahodu in proti jugozahodu, je Italija že več let delala protipriprave na svojem ozemlju, da lahko v kratkem času utrdbo premaga. Na vrhovi Julijskih Alp na italijanski strani na takozvani Leopoldskirchner - planini, ki leži ob meji, so pripravili artiljerijske utrdbe. Prejšnje ozke planinske steze so izpremenili v vozne ceste in namesto lesenih mostov čez Fello so zgradili mostove iz kamna. Canal del Herro so posuli z minami, ki jih lahko brezčično vžgo. Z novimi cestami so omogočili, da hitro prepeljejo velike topove v že pripravljene utrdbe, da lahko kmalu obstreljujejo in premeajo utrdbo Henzel in da tako pribore cesto, ki vodi v znani vojaško velevažni beljaški kotel.

O zaprtem vohunu se še poroča, da je bil ognjičar Brzeski zelo znana oseba. V Malborgetu je služil že dolgo vrsto let. Nekaj časa sem je pa izdajal veliko denarja in razkošno živel. Skrival so ga nadzorovali in prišli do zaključka, da toliko denarja ni mogel pošteno pridobiti. V Malborgetu je imel stanovanje s 5 sobami, ki so bile najelegantnejše opremljene. Ko so zbrali dovolj sumljivih okoliščin, so pozvali v Malborget vojaškega avditorja, ki je preiskal stanovanje osumljenega topničarja. Stanovanje je bilo tako razkošno, da je avditor vzkliznil, da še pri generalih ni tako lepih stanovanj videl. Zrcalo je bilo vredno 500 kron. Izdajalec je prodal Italiji tudi načrte trdnjave in vozne načrte. Vohunil je že več časa. Vojaško sodišče je zaprlo njegovo stanovanje razen ene sobe in ene kuhinje, ki so jo prepustili ženi in otroku aretiranelega ognjičarja. Žene niso zaprli, kakor se je prvotno poročalo. Brzesky je obiskoval tudi kadetno šolo, a so ga izključili radi njegove lahkomišljenosti. Izdajalec je zelo inteligenten mož, ki se elegantno obnaša. Njegova izredna sposobnost je omogočila, da je imel vpogled v marsikatero zaupne zadeve.

Študentske novice.

Š Petindvajsetletnica slovenske gimnazije na Štajerskem. Letos mine 25 let, odkar so se na mariborski državni gimnaziji odprle slovenske vzporednice. Pred 25 leti, s šolskim letom 1889/90 se je dalo nam Slovincem, ker je bila nujna potreba, to trohico pravice. Pred 25 leti je bila to za nas velika pridobitev. Vzorednica je takoj pokazala, da je bila potrebna. Dijaki slovenskih vzporednic so vseh 25 let z velikim uspehom tekmovali z nemškimi dijaki in jih celo prekašali. Pri prvi maturi slovenskih vzporedničarjev leta 1897. je od 41 maturantov 8. razreda napravilo 13 Slovencev in le 2 Nemca maturo z odliko. To častno razmerje je ostalo več ali manj celih 25 let. Le neko žalostno dejstvo je uživel v 4. gimnazijskem razredu zadnja leta. Celih 20 let je pri izkušnji iz štajerske zgodovine dobil navadno Slovenec prvo darilo. Zadnjih 5 let pa se to darilo dosledno daje nemškimi dijakom. Noben slovenski dijak ni več deležen tega odlikovanja. To razmerje je silno čudno. Slovenski dijaki lansko leto niti niso več obiskovali tega prostega predmeta. Upamo, da se bo to razmerje odslej zopet pravično uredilo. — Izmed profesorjev, ki so v teh 25 letih delovali na slovenski paralelki, še deluje sedaj edini profesor g. Franc Jerovšek. Prvi razrednik gosp. prof. J. Košan je sedaj v Gradcu. Dolgo vrsto let sta delovala na zavodu že rajna profesorja Jan. Majciger in Blaž Matek. Gojimo odkritosrčno upanje, da se bo zavod tudi prihodnjih 25 let čvrsto razvijal in vzgojil Slovencev na Sp. Štajerskem vrsto vzornih rodoljubov.

Š S pošte. Poštar Albin Lichtenegger v Braslovčah je na lastno prošnjo prestavljen na pošto v Petrovce pri Zalcu.

Š Protestantovska cerkev v St. Ilju v Slov. goricah. »Grazer Tagblatt« od srede dne 18. t. m. objavlja oklic »Heimstadta«, v katerem se pozivajo graški Nemci, naj obiščejo neko prireditve, koje dobiček je določen za novo lutrovske cerkev v nekem kraju, kjer se je po »Südmarki« in »Heimstadtu« naselilo veliko število protestantovskih Nemcev. V oklicu se sicer ime kraja ne imenuje, vendar je sigurno to — naš St. Ilj. Kolikor je nam znano, ima že Gustav-Adolfverein celo kupljeno posestvo, kjer bo stala ta lutrovska molitnica. S to cerkvijo bodo menda Nemci pri sedanjih volitvah skušali pridobiti katoliške Nemce zase.

Š Ptujski mestni svet je daroval za »Südmarko« 100 K iz občinskega premoženja. Ko'iko pa je naših občin na Štajerskem, ki kaj darujejo za »Slov. Stražo«?

Š Pek Ornič ob odloži svoj mandat, oziroma pri prihodnjih deželnozbornih volitvah ne bo več kandidiral. To je povedal Ornič - paša dne 14. t. m. na shodu v Rogoški Slatini. Vzroka sicer ni povedal, a skoro gotovo se Ornič boji svojih lastnih »rojakov«, da bi ob volitvah razobnoli v svet razne lepe storije, ki se zadnji čas širijo iz Ptuja in so bile že tudi predmet sodnih razprav. Dan za dnevom prihajajo v ptujski nemški družbi »delikatnejše« reči na svetlo in Ornič se opravičeno boji, da bo v kratkem grdo počilo. Previdnost je pa baje hčerka božja.

Š Umri je v Gradcu železniški sprevodnik Anton Polokar iz Maribora.

Predlog za »razdelitev Avstrije«.

»Neue Freie Presse« poroča, da »Novo Vreme« objavlja izjavo visokega ruskega dostojanstvenika, kateri je v nekem političnem salonu predlagal, naj bi se napravila rusko-nemška-francosko-angleška zveza v svrhu razdelitve Avstrije. »Novo Vreme« je iz tega napravilo uveden članek in označuje to idejo kot »diskusije vredno«. »Temps« pa »Novemu Vremenu« sekundira. Baie ruski diplomati to vprašanje res

razpravljajo. Pogovarjajo se o njem tudi v Berolinu, Parizu in Bukareštu.

O tej stvari pišejo danes dunajski listi sledeče:

»Novo Vreme« je objavilo intervju z neko visoko rusko osebo, ki je izjavila, da gre Rusiji kakor tudi drugim velesilam pri oboroževanju zgolj za to, da se mir zagotovijo. Mir bi se pa zagotovil, če dobi Francija nazaj Alzacijo in Loreno, Nemčijo bi odškodovali z zahodnimi, Rusijo pa z vzhodnimi provincami Avstro-Ogrske. Nadalje trdi intervju, da so že v Parizu in Londonu razpravljali o rusko-francoski-angleški-nemški zvezi za mirno razdelitev Avstro-Ogrske. Nadalje pa objavlja »Novo Vreme« še en intervju z nekim ruskim državnikom (najbrže Witte), da je car, ko ga je obiskal nemški cesar Viljem v Peterburgu, kmalu nato, ko je zasedel prestol, priporočal novo zvezo Rusije z Nemčijo in Francijo. Cesarju Viljemu je načrt ugal, a pristavil je, da nova zveza ne sme biti naperjena proti Angliji. Nemčija in Rusija sta si dopisavali, a uspeh se ni dosegel. Izvolski je pa pozneje ves načrt preprečil, ko se je odločil za entento z Anglijo. V Parizu se trdi, da je v svoji zadnji izjavi francoski ministrski predsednik Doumergue zato tako simpatično o Avstro-Ogrski govoril, da oslabi na Dunaj čez Peterburg došle govorice o razdelitvi Avstrije. V Parizu so bili nezadovoljni, ker je »Novo Vreme« te govorice zabeležilo. — »Matin« in »Echo de Paris« dementirata istinitost poročil »Novega Vremena«, češ, da Francija in Rusija nimata povoda delati na razpad Avstro-Ogrske. Oficiozno se pa preko Monakova iz Berlina izjavlja: Vse je seveda le poizkus povzročiti nezupanje med velesilami v trozvezi in zato temu nerodnemu manevru nihče ne nasede.

Slednja verzija bo tudi po vsej priliki resnična. Take abotne hujškarije je tem bolj obsojati, ker jim bodo sledila seveda nova oboroževanja.

Ljubljanske novice.

Iz dajalci in škodljivci mladine. Pisava »Dneva« rodi sadove, kakršnih si žele naši narodni nasprotniki. Dolgo časa je dregal »Dan«, »zakaj je v Ljubljani vse mirno«, toliko časa, da se mu je posrečilo zvoditi mladino. Tem ljudem noben človek, ki je že 24 let star, nič ne verjame; zato so si izbrali za svoj eksperiment mladino, da svojim gospodarjem pokažejo, da so napravili vsaj nekaj zmede. Srednješolska mladina naj štrajka v proslavo 500letnice vstoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku! Ona naj nikar ne čaka na pravilno šolsko proslavo, ona mora takoj stopiti v štrajk, dočim se suvereni ljubljanski župan še zmenil ni, da bi pozval na datum obletnice hišne posestnike k primerni proslavi. Tudi liberalno-radikalni »Branič« se le za danes sklicuje sejo o tem, kako naj se spomin vstoličenja proslavi! Če bi šlo po mnenju »Dnevo« redakcije, bi ravnateljstva ne smela dijakov niti posvariti in bi morala menda naravnost priporočati, naj dijaki upoštevajo le »Dnevo« pogubne nasvete. Naravnost čudimo se v teh razmerah, da »Danovci« niso še obesili ali častno ustrelili tistega fantička, ki je na II. državni gimnaziji takoj po »tajnih štrajkarskih sklepih« šel vse povedat ravnatelju, da bi se profesorskega zboru nekoliko prikupil! »Dan« se hudi, ker se zapeljivcem mladine vendar ni posrečilo pripraviti vse mladine do nesrečnega, brezkoristnega štrajka in se je posrečilo vsaj nekaj mladine iztrgati zapeljivcem iz rok. Vsak, kdor se je oziral na naše nasvete in svarila, je sedaj lahko vesel in mirne vesti. »Slovenec« je storil svojo dolžnost nasproti mladini, pa tudi nasproti elementom, ki na neodgovoren način zavajajo mladino. Povedali smo črno na belem, da je lahko še pred štrajkom v »Slovenec« bral vsak policaj in nepolicaj, da je mladina le zapeljana in da je poleg »Dneva«, katerega urednik dr. Lah je menda s tem napravil glavno izkušnjo za srednješolskega pedagooga, kriv vsega neki hujšak, katerega nobena gimnazija ni hotela več sprejeti in ki kot tak ni prav nič sposoben dajati dijaštvu kakih pametnih nasvetov. Grešili bi napram mladini, ako bi se potuhnili in ako bi pravočasno ne udarili proti zapeljivanju slovenske mladine. Stori smo v interesu mladine in v njeno korist vse, da preprečimo načrte takih hujšakov. Jeza njihova priča, da je njihov načrt presenetljivo javnost s štrajkom in vzburi tudi drugo javnost, vsaj deloma prepričen. Politični sadovi so bili — naročeni, so pa izostali. To umešavanje v dostojno proslavo 500letnega spomina vstoličenja smo javno in najkrepkejša pred izbruhom štrajka ob pravem času zavrnili. Sedaj lahko vsak ve, kdo so iskati krivci in hujšaki, ki se svoje odgovornosti s psovskami v »Dnevu« ne iznebijo. Hujškarije »Dnevo« — nad katerim imajo, mimogrede povedano, oblast učite! (II) — rode nadaljnje »sadeve«. V »Slovenec« smo zastavili besedo za zapeljano mladino; bilo je pričakovati, da se vsa stvar vendar z

lepa poravnava. Danes zjutraj pa je dijaštvo na II. državni gimnaziji, ki se je dalo zapeljati v štrajk, poslalo profesorskemu zboru pismo, v katerem javlja, da bo štrajk nadaljevalo, ako se prične s kako preiskavo. Ker se je s preiskavo, o kateri smo prebrali, da bi bilo izpadla, vendar pričelo, je dijaštvo višjih razredov zopet zapustilo šolo. Licejke so tudi že zapustile zavod, pa se je ravnatelju posrečilo, jih pregovoriti. Obžalovale tega ne bodo. Nižji razredi II. državne gimnazije so ob 11. uri odšli iz šole, šli k učiteljski, od tam k I. državni gimnaziji in od tam na jubilejni most, kjer jih je policija razkropila. Na jubilejnim mostu je bilo okoli 200 dijakov. Stavka cela II. državna gimnazija. Na učiteljski je vodstvo učiteljskega zaprlo vrata, da niso dijaki mogli vti. Na realni štrajkajo štirje razredi. Popoldne so pričeli štrajkati tudi višji razredi tukajšnje I. državne gimnazije. V veži I. državne gimnazije je nabit razglas, da kdor se v osmih dne ne oglasi, bo brez pardona izbrisan iz vseh šolskih katalogov. V Tivoli je ljubljanska policija razkropila 300 do 400 dijakov, med katerimi se je nahajal že znani ljubljanski mob. Dosedaj je policija občutno kaznovala dva dijaka po 20 K, enega dijaka je danes policija aretirala, ker se je baje policiji nekaj upiral. Kaj bo iz tega? Ali si dijaštvo res misli, da je to pot, po kateri se bodo da'e šolske oblasti terorizirali? Ali ne ve, da napravlja s tem uslugo samo tistim, ki bi najraje kolikor mogoče veliko slovenskega dijaštva škrtirali? Nekateri krajkovci solze se zatrujejo, da štrajka'le »iz solidarnosti«. Tem našim dijakom, ki so se dali zapeljati, kliče: Ne bojte se par kričev, pojdite mirno takoj v šolo! Nihče vas braniti ne bo mogel, ako ne poslušate tega dobrohotnega nasveta. Solidarnosti radikalci niso poznali ne pri Ciril-Metodovi družbi, ne pri »Slovenski Matiji« in je poznali ne bodo, ko bode trpeli vi in vaši stariši. Stariši, pridite v Ljubljano in peljite svoje sinove takoj v šolo! To je edina možnost, da se prepreči nadaljne nesreče, sicer bo žalosten spomin na to, kako so neodgovorni ljudje lepo spominsko slavnost Slovencev pokvarili, kakor pokvarijo sploh vse, kar s svojimi nesrečnimi rokami zgrabijo. Ti ljudje bi zaslužili, da prinesejo stariši v Ljubljano za take izdajalce in škodljivce mladine — palice in gorjace. Šolske oblasti pa še enkrat prosimo, da upoštevajo vse psihološke momente in da napram mladini kar najmileje postopajo.

Ij Umrl je v Gradcu vpokojeni ravnatelj brnske gimnazije vladni svetnik Julij Wallner, ki je pred leti dalje časa služboval na ljubljanski gimnaziji.

Ij Na sporedu proslave 500letnice vstoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku, katero prirede ljubljanska društva S. K. S. Z., združene s »Slovensko Stražo«, bo tudi slavnostna predstava v deželnem gledališču. Predstavljal se bo izvirna, nalašč za to proslavo spisana igra.

— Promocija. Za doktorja prava bo na dunajski univerzi dne 23. t. m. promoviran c. kr. policijski konceptni praktikant Ivan Gogola.

Ij Kako nastane iz malega velikol Ljubljančani smo že precej navajeni na to, da delamo iz muh slone. Še večja pa je lahkovernost nekaterih Ljubljančanov, ki vsako »senzacionalno vest« slepo verujejo in jo razširjajo ter povečujejo s čudovitimi vztrajnostjo. Tako se je včeraj po Ljubljani raznesla vest, da je dr. Furlan zadel v razredni loteriji 100 tisoč kron. Gospod dr. Furlan ima bržkone veliko nevoščljivcev, kajti z neko vidno žalostjo so oznajevalci te senzacije govorili o »izredni sreči«. Kako pa se v Ljubljani loterijski dobitki multiplicirajo, je razvidno iz tega, da je dr. Furlan zadel borih — 25 K.

Ij Posledica zime. V sredo zvečer se je pri Drelsetovi hiši v Streliški ulici podrl na dvorišču oporni zid pod hribom, ki je bil izpodjeden od vode. Dvorišče je popolnoma zasuto od kamenja in prsti. Sreča je bila, da ni bilo v trenutku, ko se je zid podrl, nikogar na dvorišču, sicer bi gotovo zahtevala nezgoda tudi človeške žrtve. Kamenje je priletelo tudi v pritlična stanovanja v hiši in nekatero kamenje težko po pol-drug stot.

Ij Čudežni umotvor moderne kinematografije »Življenje in trpljenje Jezusa Kristusa« pričel se je predvajati danes v kinematografu »Ideal« v Ljubljani. Na Dunaju, v Gradcu, kjer se je dosedaj predvajal, dosegel je najvišarnejše priznanje. Slike so posnete deloma na zgodovinskih tleh, kjer je hodil in živel naš Izveličar, deloma so posnete po izvidih slavni mojstrskih slikah. Ta film je žel povsodi pošteno zaslužen slavo in hvalo vseh krogov, zato naj ne bi nihče zamudil ogledati si ta umotvor!

Ij Semen. Na tukajšnji semenj so v sredo prignali 442 glav, in sicer 241 volov, 45 krav, 144 konj in 12 telet.

Ij Umrl so v Ljubljani: Verk Amalija, hči postrežnice, 7 mesecev. — Jenkole Pavel, delavec, 41 let. — Marekno Josipina, hči želez. čuvala, 6 dni. — Rakoš Slavica,

hči jetniškega paznika, 3 leta. — Torresani Natale, prisiljenec, 57 let. — Malner Julij, sirota, 2 leti. — Steiner Ludovik, sin posestnika, 11 mesecev.

NOVAČENJA PO § 14.

Z Dunaja se poroča, da so že izdelali odloke, ki bodo določili s § 14. novačenja za leto 1914. Vojno ministrstvo je že ukazalo vsem avstrijskim zbornim poveljnitvostvom se pripraviti, da bodo novačenja izvedli med 22. aprilom in 20. junijem.

Z Dunaja smo dobili poročilo, da jutri »Wiener Zeitung« priobči naredbo, ki s § 14. odreja zvišanje števila vojaških novincev za tekoče leto.

DUNAJSKJE OBČINSKE VOLITVE.

Ob dunajskih občinskih volitvah so 19. t. m. v tretjem razredu v vseh okrajih zmagali krščanski socialci z veliko večino. Volili so 48 občinskih svetnikov, dozdej so imeli krščanski socialci 47 občinskih svetnikov, ker so jim pred dvema letoma socialni demokrati z malo večino v Ottakringu iztrgali en mandat, ki so si ga krščanski socialci zopet priborili.

STAVAK NA LVOVSKI VISOKI ŽIVINO-ZDRAVNIŠKI ŠOLI.

Slušatelji visoke živinozdravniške šole v Lvovu so 19. t. m. stavkali, da pokažejo svojo solidarnost s slušatelji dunajske visoke živinozdravniške šole.

EKSPPROPRIACIJSKA POSTAVA.

Govori se, da se je afera zaradi eksppropriacijske postave glede hrvatskega Primorja zadovoljivo rešila in da bo grof Tisza v magnatski zbornici podal tozadevno izjavo. — Bomo videli.

SVIHA NE TOŽI »NARODNIH LISTOV«.

Dr. Sviha je, kakor znano, vložil proti »Narodnim Listom« ovadbo zaradi razžaljenja časti. Sodišče mu je dovolilo štirinajstdnevni rok, da vloži tožbo. Rok je pretekel, ne da bi bil dr. Sviha vložil tožbo.

FRANCOSKI MORNARIŠKI MINISTER ODSTOPIL.

Francoski mornariški minister Monis je demisioniral. Mornariški minister postane kolonijski minister Lebrun, kolonijski minister pa Miniot.

Pariz. Odstop francoskega mornariškega ministra je gotova stvar.

NOVO LAŠKO MINISTRSTVO.

Novo laško ministrstvo se je sledeče sestavilo: Salandra ministrsko predsedstvo in notranje stvari; marchese di San Giuliano zunanje zadeve; Martini kolonije; Dari pravosodje; Rubini zaklad; Rava finance; Spingardi vojska; Millo mornarica; Riccio poljedelstvo; Daneo pouk in Ciufelli javna dela. Salandrovo vladno nazivajo vlado liberalne koncentracije. Dvomijo, da bi se mogel Salandra dolgo držati.

POIZKUSNA MOBILIZACIJA V RUSIJI.

Napovedana poizkusna mobilizacija v Rusiji se je pred enim tednom začela, in sicer na Finskem. 1.400.000 vojakov je na nogah. Stale bodo te »običajne vaje« 105 milijonov rublov. Malo preveč za »običajne vaje«. Ne da se tajiti, da postaja stvar nekoliko resna.

Zadnje vesti.

ČEŠKI RADIKALCI PROTI MLADOČEHOM.

Praga. Prokop Gregr je priobčil v sredo na uvodnem mestu v »Češkem Slovu« članek, v katerem vztraja na svojih prejšnjih trditvah, da je mladočeska stranka dobivala iz dispozicijskega fonda denar za strankarske namene in da ni verjeti demintijem dr. Kramarja, dr. Forta in drugih. Mladočeska stranka ni dobila samo denar za svoj list »Den«, temveč tudi za volilne namene, in sicer za državnozbornske volitve 1. 1907.

MLADOČEHI IN DISPOZIČNI ZAKLAD.

Praga. Prokop Gregr je v »Češkem Slovu« priobčil članek, v katerem vztraja na svoji trditvi, da je mladočeska stranka dobivala denar iz vladnega dispozicijskega zaklada. Nihče ne more s sveta spraviti dejstva, da sta on in pokojni poslanec Anis izjavila mladočeskim prvakom: dr. Kramarju, dr. Fortu in dr. Rasinu, da nočeta iti s stranko, ki je dobila od vlade denar za volitve. Ne le za »Den«, marveč tudi za državnozbornske volitve leta 1907. so Mladočehi, v katerem klubu je dr. Ravnihar, dobili denar iz dispozicijskega zaklada.

SOCIALNO ZAVAROVANJE.

Dunaj. Socialno-zavarovalni odsek je v svoji seji 18. t. m. sprejel §§ 21. in 22. v smislu predlogov pododseka. Nato je vzel v razpravo določbe o okrajnih plačilnicah.

DR. LEO PRI CESARJU.

Dunaj. Načelnik poljskega kluba dr. Leo je bil danes kot tajni svetnik pri cesarju v avdijenci. Cesar je izražal posebno

zadovoljnost, da je rešena volilna reforma v Galiciji ter je izrekel željo, da bi oba naroda skupno delovala v korist deželi.

JUGOSLOVANSKO DIJAŠKO GIBANJE.

Spljet. Tu se je dne 19. t. m. vršil slovesen sprejem na Revoltelli od Lahov napadenih dijakov. Pozdravil jih je župan. Oblast je mobilizirala vso policijo in je zabranila srednješolcem prosti dan. Tudi obhod po mestu se je preprečeval. Policija pa je aretirala tudi 10 Italijanov, pri katerih so našli štiri bombe, in neko laško gospodično, ki je hotela nekega dečka z bokserjem udariti. Zvečer je bila slavnost v gledališču.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Pri današnjem žrebanju razredne loterije so zadele 30.000 K št. 75.508, 20.000 K št. 48.707, 5000 K št. 77.097, 2000 K št. 5088, 5327, 6942, 14.898, 21.942, 25.551, 26.440, 28.893, 44.319, 50.066, 56.379, 68.580, 73.153, 78.513, 85.869, 88.432 in 96.847.

OBDOJENI ŠPIJONI.

Dunaj. Danes so bili obsojeni špijoni v prilog Rusije, in sicer: Bronislav Dyrca na 5 let, Rudolf König na 3 in pol leta, Julijan Leontiewicz na 2 leti in 3 mesece, Andrej Kowarski na 4 leta, Pavlovič na 3 leta 9 mesecev, Boris Kulikov na 2 in pol leti, Sadič na 8 mesecev, gospa Hoffmann na 2 $\frac{1}{2}$ leta, Tereza König je oproščena.

EKSPPROPRIACIJSKI ZAKON.

Zagreb. Govori se, da so se pogajanja med koalicijo in ogrsko vlado glede koalicijskega zakona ustavila. Trgovinski minister Harkany je baje hotel izjaviti, da je hrvatsko Primorje del ogrske krone. Baje bo magnatska zbornica o zakonu dne 31. t. m. razpravljala in sklenila neke popravke, ki bodo baje Hrvatsko zadovoljili.

BERCHTOLD SE VMEŠAVA V VSE UČILIŠKO ZADEVO.

Rim. (Oficiozno.) Minister za zunanje zadeve dr. San Giuliano se pomišlja sestati se z grofom Berchtoldom, ker laška vlada želi, da se poprej laško vseučiliško vprašanje v Avstriji ugodno reši. Grof Berchtold sicer ne preneha in živahno pritiska na ministra notranjih zadev in na naučnega ministra, naj se vprašanje laške fakultete v Trstu hitro reši, toda vlada in dvor ne marata laške fakultete v Trstu. Menda se misli na ustanovitev fakultete na Dunaju po tom § 14., pa še to ni zelo verjetno.

NEČUVENI ŠKANDAL NA FRANCOŠKEM.

Pariz. »Eclair« priobčuje nova, silno huda očitanja proti Monisu in Caillauxu. Oba sta svojčas preprečila nemško-francoski sporazum zaradi Maroka, vsled česar bi bilo kmalu prišlo do vojske, Caillaux je hotel dalje ustrahovati Španijo s tem, da je podpiral anarhiste in vodil komplot proti kralju Alfonzu, končno je intrigiral zoper novo vojaško predlogo, dasi je sicer cela vlada bila zanj. Tudi »Figaro« potrjuje vse to.

VELIKA NESREČA V BENETKAH.

(50 oseb se utopilo.)

19. t. m. ob pol 6. uri zvečer se je pripeljal parni čoln mestnega prometnega podjetja iz Sante Elizabete na Lido. Vozilo se je v čolnu 80 oseb. Čoln je zadel v neko torpedovko, ki ga je prerezal. Čoln se je potopil. Osebe, ki so se v kajiti nahajale, so prišle takoj pod vodo. Kakor se poroča, so rešili deset oseb. Ponesrečeni sta med drugimi mornariški poročnik Vossi in ruski podkonzul Merkinski. Poroča se, da se je nesreča zato zgodila, ker je kapitan s potniki gledal polet nekega hidroplana in zato prezrl, da se bliža torpedovka. Utopilo je do 50 oseb.

Iz Benetk smo danes popoldne dobili brzojavko: Doslej so potegnili iz vode 21 trupel, 22 jih še pogrešajo. Ponesrečeni parni čoln je zavil v blato lagun 20 metrov globoko.

DEMONSTRACIJE V VARŠAVI.

Varšava. Pred tukajšnjim nemškim konzulatom so demonstrirali dijaki. Demonstrantje so razbili okna na poslaništvu.

K ŽELEZNIŠKI NESREČI V TRSTU.

(Glej »Primorske novice«.)

Trst. Poskušnja z lokomotivo je pokazala, da je zavora dobro funkcionirala. Sklepajo, da je bil strojevodja, ki je že od Celovca dalje vozil zdaj počasi, zdaj z divjo hitrostjo, več ali manj nor. Kurjač Karel Božič, ki so ga tudi zaprli, je rodom iz Kamnika.

Razne stvari.

Vohunska afera v angleški mornarici. Z angleške krizarke »Queen«, poveljnica ladje viceadmirala Burneya, je izginila sig-nalna knjiga. Preiskava ni imela doslej še nobenega uspeha.

Milijonska ustanova za pohabljenje. Iz Münstra poročajo, da je najmlajši sin komerčnega svetnika Piepmayerja daroval 2 milijona kron za podporo pohabljenec. Z obresti ustanove se bodo podpirali potrebni pohabljenec brez razlike konfesij.

Delavec podedoval milijone. Delavec Ivan Ycikovski v Sosnovicah je dobil od ameriškega konzula v Varšavi obvestilo, da je od svojega stričnika, ki je pred nekaj tedni umrl v New Yorku, podedoval 450.000 dolarjev. Srečni dedič je živel doslej v precej siromašnih razmerah.

Proglasitev za blaženega univerzitetnega profesorja v Paviji. Contarda Ferrini, je bila pred kratkim uvedena s tem, da se vrše v desetih škofijah poizvedbe v to svrhu, in da je bil izdan na vse duhovnike in lajke, naj dajo vsa dela, spise in pisma na razpolago.

Učenjak med študijem zgorel. Iz Neapelja se poroča, da so našli ravnatelja vezuvskega observatorija profesorja Jožefa Mercallija mrtvega, sežganega v postelji. Rajnik je študiral pri petrolejki v postelji in je zaspal, ne da bi bil ugasnil luč. Svetilko je v spanju preuknil. Postelja se je užgala in nesrečnež je zgorel.

49 vojakov-upornikov ustreljenih. V Joutli, Mehika, so 18. t. m. jutraj usmrtili 49 upornih vojakov vladne vojske. Obsojence so postavili razdeljene v oddelke 12 mož ob nekem zidu in so jih postrelili. Usmrčenje je trajalo nad pol ure. Zadnji oddelki obsojencev so morali korakati na morišče čez kup truplov že ustreljenih tovarišev. Usmrčence so pokopali v skupen velik grob.

Primorske vesel.

p Protestno slovansko zborovanje v Trstu. Slovensko politično društvo »Edinost« v Trstu je za v sredo zvečer sklicalo v Narodni Dom protestno zborovanje zaradi zadnjih dogodkov v Trstu. Udeležilo se je tega shoda gotovo nad 3000 navdušenih tržaških Slovanov. Na zborovanju so govorili dr. Wilfan, dr. Čok, dr. Rekar, dr. Rybař in Volarič. Smisel izvajanj gg. govornikov je bila manifestiranje za slovensko univerzo in protestiranje proti laškemu izgredom na višji trgovski šoli Revoltelli. Z navdušenjem sprejeta resolucija izreka svoje ogorčenje nad brutalnim nastopom italijanskega dijaštva napram njihovim slovanskim tovarišem na Revoltelli in pričakuje, da poklicane oblasti izvedejo čimprej preiskavo, ki naj pokaže, kdo je te dogodke zakrivil; nadalje se protestira proti temu, da bi se rešilo italijansko vseučiliščno vprašanje na škodo jugoslovanske in predno se zlasti tržaškemu Slovincem ne dajo potrebne šole, kakor jih Lahi v obilni meri že uživajo; pozivlja se naposled vse slovanske poslance v državnem zboru, naj v obrambo skupnih slovanskih interesov ne dopuste, da se Italijani okoristijo na škodo tržaških in sploh primorskih Slovanov. Ko so slovanski zborovalci veselo prepevali slovanske narodne pesmi zapuščali Narodni Dom, so se začele od voltov di Chiozza proti njim valiti velikanske množice laških pobalnikov in mlečnikov. Mnogoštevilni policiji se je posrečilo napraviti med obema na trgu Caserma nepremostljiv kordon, ki je preprečil večje izgrede. Pripravljeno je bilo tudi vojaštvo.

p Odhod hrvatskih slušateljev Revoltelle. Ker so predavanja na višji trgovski šoli Revoltelli na nedoločen čas sistirana, se ni zdelo vredno hrvatskim dijakom na slepo čakati zopetne otvoritve predavanja; zato so se v sredo popoldne ob 3. uri s parnikom »Albanija« odpeljali v svojo domovino Dalmacijo. Tržaški Slovenci so jim za slovo v tork zvečer priredili v Narodnem Domu sijajen poslovilen večer, na katerem je vladalo neprisiljeno bratsko razmerje. Slišali smo navdušene govore, v katerih se je izražala sloga in edinstvo Jugoslovancev. Izmed Tržačanov so govorili dr. Rybař, dr. Jedlowski, Bubalo in dr. Čok. V sredo popoldne se je zbralo na pomolu »Sanita«, odkoder je odhajal parnik, na stotine slovenskega občinstva, med katerim je bilo tudi veliko dalmatinskih delavcev, ki se nahajajo v Trstu. Upamo, da so bratje Hrvati odnesli iz Trsta lepe spomine jugoslovanske solidarnosti. Mi jim pri tem želimo, da bi se zopet kmalu vrnili in da bi jim bilo zopet omogočeno

nadaljevati njihove študije na Revoltelli.

p Umrla je v Trstu Elena Sankovič, stara 32 let.

p Davčni uradnik zaradi vohunstva aretiran. V Bujah so aretovali davčnega uradnika Sbisio zaradi vohunstva in ga izročili tržaškemu sodišču. V stanovanju Sbisio so izvršili hišno preiskavo.

p Samoumor. Vodja tržaške podružnice dunajske trvdke s kavo, Meinl, 23letni Oskar Semrad, se je ustrelil vsled nesrečne ljubezni.

p Nesreča na državnem kolodvoru v Trstu. Vlak, ki je prišel z Jesenic in Gorice v Trst v sredo popoldne ob dveh, so tik pred glavno postajo v Trstu odpovedali zavirači, da ga strojevodja ni mogel ustaviti! Vlak je drvil v kolodvor z brzino 24 km in pri tem z grozovitim sunkom butnil v mejnik ob koncu tira. V vozovih so vse šipe razbite in 40 potnikov, ki so pri sunku popadali eden na drugega, je bolj ali manj ranjenih. Težko so ranjeni vlakovodja Vrtačnik, strojevodja Kraus in izmed potnikov Gregor Karlin ter Marija Vogelweis, ki je bila v drugem stanu. — Vlak je bil poštini vlak št. 13. Mejniki iz zemlje izdrti. Da ni bil tako močan, bi se bila še hujša nesreča zgodila. Materialna škoda znaša 30.000 K. Strojvodja se piše Jožef Kraus in je doma iz Judenburga, kurjač pa Pavel Božič. Oba so zaprili. Pravita, da zavora ni funkcionirala. Stroja še niso izvlekli iz zemlje, v katero se je zaril.

p Štrajk gimnazijcev na Sušaku. Na Sušaku so gimnazijci pretekli tork korporativno zapustili šolo in odšli na javni trg, kjer so zborovali. Na zborovanju so sklenili protest proti napadom laških dijakov na Revoltelli v Trstu na slovanske dijake.

p Laški napad s streli. Ko je šel v sredo zvečer strokovni tajnik Narodne delavske organizacije g. Brandner od zborovanja v Narodnem Domu proti Barrieri, so ga v Caprinovi ulici napadli laški pobalniki s streli. Počilo je dvakrat in krogla je žvižgala ravno nad njegovo glavo. Kdaj bomo že enkrat na cesti varni pred laško sodrgo?

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 18. marca 1914.

Pšenica za april 1914	12 16
Pšenica za oktober 1914	11 24
Rž april 1914	9 59
Rž za oktober	8 66
Oves april 1914	7 55
Oves za oktober	7 75
Koruzza za maj 1914	6 71



Serravallo
železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 4000 zdravniških sprčil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.

Božji Previdnosti je dopadlo poklicati v lepšo večnost našo predobro mater

Uršulo Škulj,
roj. Zakrajšek

v sredo dne 18. marca 1914 ob 6. uri popoldne po daljši težki bolezni v 62. letu starosti, prevideno s svetimi zakramenti za umirajočo.

Pogreb prelube pokojnice se vrši v petek ob 10. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče k Svetemu Križu v Dobropolje.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Prosimo sorodnike, prijatelje in znanke pobožne molitve za našo predobro mater.

Ponikve pri Dobropoljah,
dne 18. marca 1914.

Josip, Eduard, posestnika. — Karol, kaplan in deželni poslanec. — Anton, Janez, sinovi.

Izpraznjena je služba

organista in cerkvenika

v škofiji Loka. Nastop sredi junija. Prošnje je vložiti do 3. aprila pri župnem uradu v škofiji Loka.

župnik

Friderik Repolusk

v St. Vidu pri Mislinjah (Štajersko) je bil edino in samo po uporabi tinkture za želodec izkarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, rešen želodčne bolezni, vsled katere je trpel že celih 19 let. — Steklenica 20 vin.

Naročila sprejema lekarna

G. PICCOLI, Ljubljana.
677

Kegljišče

popolno v dobrem stanu se ceno proda. — Jos. Senica, Domžale. 942

V najem se da 946

hiša

s stanovanjem, trgovino in vsemi potrebnimi shrambami v Dobu ob državni cesti na prometnem kraju s 1. junijem 1914. Poizve se pri lastniku Antonu Videmšek v Dobu pri Domžalah.

Tesače in sekače

išče trvdka St. & C. Tauzher, Ljubljana, Dunajska cesta 47. 943



Kdo ne pozna vseh mučnih bolečin na nogah?

Obvarujemo se jih z nošo dr. Diehlovih čevljev. Naravno obuvalo. — Dobiva se le v čevljarni 925

Fran Szantner
Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Golša

se da hitro odstraniti brez joda in medicinskega sredstva, ki ga je izumil neki ozdravljenec sam. Obrnite se zaupno na kemični laboratorij **PARACELUS STERNBERG, MORAVA** Vprašanjem naj se priloži dve znamki. 1731

Spomladne modele
za dame in deklice priporoča trvdka

A. LUKIČ
Ljubljana, Pred Skofijo 19.

Za gospode in dečke
največja izbira

oblek in površnikov

najnovejšega kroja. Priznana najnižje cene.
Solidna postrežba! 2734 Solidna postrežba!



Priporoča za pomladansko in letno sezono dotle za damske obleke, b. u. e. kostume, v bombazastem, svilnenem in volnenem blagu.

Novost. Novost. Novost.

Domače podjetje. Ianko Češnik, Ljubljana
Lingarjeva ulica. Stritarjeva ulica.

Opozarjam na svojo veliko zalogo perilnega blaga v bomb. žn, kakor v zametno pristnem plinu v vsaki poljubni šrjavi.

Različne preproge: Jute, Kokos Linoleum, T. pestri.

Novost. Novost. Novost.

-- Raznovrstnega -- modnega blaga za gospode. --

Vzorci na ogled na razpolago in pošt. --- nine prosti. ---